

Vaqif SƏMƏDOĞLU

Xalq şairi, dramaturq Vaqif Səməd oğlu Vəkilov 5 iyun 1939-cu ildə Bakıda Səməd Vurğunun ailəsində dünyaya gəlib. Bülbül adına musiqi məktəbində, Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında təhsil alıb, Çaykovski adına Moskva Konservatoriyasında ixtisas kursu keçib. "Yeddi şeir" adlı ilk mətbu əsəri 1963-cü ildə "Azərbaycan" jurnalında dərc olunan şairin sonradan yeddi kitabı işıq üzə görüb, şeirlərinə musiqilər bəstələnib, dram əsərləri tamaşaya qoyulub və onların əsasında filmlər çəkilib. "Humay" və "Nəsimi" mükafatlarına, müstəqil ölkəmizin "İstiqlal" və "Şərəf" ordenlərinə layiq görülmüşdür. 2015-ci ilin yanvar ayının 28-də Bakıda dünyasını dəyişib. 29 yanvarda Birinci Fəxri xiyabanda dəfn olunub.

Doğuldum 1939-da,
1937-də tutuldum.
48-də nənəm öldü,
ömrümdə ilk dəfə
ölüyə ağladım.
Balıqlar saxladım
akvariumda.
Açıq qaldı pəncərəm
bir qış gecəsi.
Dondu balıqlar...
İndi 1965-in
yanvar gecəsidir.
Deyəsən, yaşamaq istəyirəm.

Sən mənim
doğma anamsan, Azadlıq,
mənsən
yad qapısında böyümüş balan...

Sən son ümidimin qaldırdığı
ağ bayraqsan, Azadlıq,
mənsən
yellədən külək...

Eşidirsənmi?
Amma necə eşidəsən...
İki il
yeddi ayın ayrılığıyla
tutulub qulaqlarımız.
Bir yandan da bu yağış...
Bu yağışda canavarlar da
adam olub yorğan-döşəyə
girmək istəyirlər.
Görürsənmi?
Amma necə görəsən...
Qurtarmayıb hələ də
aramızdan keçən qatarın vaqonları.
Bir yandan da bu yağış...
Bu yağışda qorxudan
səs-səsə verib bar-bar bağırır
Qobustan qayalannın öküzləri də!
Eşidirsənmi?
Amma necə eşidəsən...
İki il
yeddi ayın ayrılığıyla
tutulub qulaqlarımız.
Bir yandan da bu yağış...

Telefon nömrələri
oxşamaz bir-birinə.
Amma hamısında
insan səsi.

İnsan səsləri
oxşamaz bir-birinə:
birində sevinc,
birində kədər.

Kədərli oxşamaz,
oxşamaz bir-birinə:
biri ümitsiz,
biri ümidli.

Ümidli
oxşamaz bir-birinə:
biri Allahdan asılı,
biri insan əlindən.

İnsan əlləri
oxşamaz bir-birinə:
biri torpaq şumlayar,
biri insan ömrünü.

İnsan ömürləri
oxşamaz bir-birinə:
biri yaşayar,
biri dözər.

İnsan dözümlü
oxşamaz bir-birinə:
biri dartlar,
biri sınar.

İnsan sınarı
oxşamaz bir-birinə:
biri ortadan bölünər,
biri tikə-tikə.

Tikələr oxşamaz
bir-birinə:
biri əsr boyda,
biri gün boyda.

Günlər oxşamaz
bir-birinə
biri yaxşı,
biri pis.

Pis günlər
oxşamaz bir-birinə:
birində özün sursarsan,
birində telefon...

Nəyin istisindən yanarlar
arzulayacaq kölgəmi?
Hansı rənglə çəkəcəklər
xəritələrdə ölkəmi?
Şeirilərimi sevcəklərimi
divarlar arxasında?
Nə parlayıb söncək
son günümün yaxasında?
Bazarda
ətin qiyməti düşəcək,
yoxsa
meşə cəngəlliyinin
qoyduğu qiymətdə qalacaq?
Opüşəcək,
öldürəcək,
düşünəcəklərimi yenə qaranlıqda?
İnsan xoşbəxt olacağını
məhəbbətin doğduğu bir anlıqda?
Qatarlarda
aşağıüstü
çay paylayacaqlarını içməyə?
Pasport, viza
görək olacağını sərhədlərdən keçməyə?
Andersenin nağıllarını oxuyacaqlarını?
Əlifba biləcəkmə hamı?
Kür daşacaq,
yoxsa bəndlər ovcundan
töküləcək Xəzərə?
İnsan bir ömrü boyu
öləcək neçə kərə?
Yol azacaqlarını?
Məzar qazacaqlarını?
Məsciddə yuyacaqlarını meyidləri?
Kim sulayacaq
bulvardakı söyüdləri?..

Bacarsaydım qurudardım
dünyanın dənizlərini,
Xəzər yudu bu gün, gülüm,
sahildəki izlərini.
O balaca ləpirləri
çoxnu gördü dünya mənə,
gözmü dəydi izlərinə?
Yerə vurdun sözlərimi,
dindi yerin sarı simi...
Əşitmişəm yol üstəsən,
yaz, göndərim gözlərimi,
harda ağılamaq istəsən...

Dənizdən ayrılmış qupquru qaya,
Qədim xəritəyə əyib başını,
Ayrılıq illərin indi kim sayı,
Kim bilir kədərin qoca yaşını?

Bəlkə yer altına qaçan Xəzərdən,
Yer üzündə qalan daş izdir qaya?
Bəlkə də fırtına içindən qopmuş
Bir parça qurumuş dənizdir qaya?

Birdaş-birdaş illər düşür üstündən,
Kiçilir hey yaşa doluqca qaya,
Bostandan quşlar qovacaq bir gün,
Xırdaca daş qalıb bu uca qaya...

Kağızın üstünə düşüb
İki əlimin kölgəsi.
Yenə də lap zilə qalxıb
Təklilin yalquzaq səsi.

Vaxtdan yaxa qurtarmışam,
Bilmirəm saat neçədir.
Ay yarıncıq, ulduzlar yox,
Yaman ölməli gecədir.

Nə varım var, nə barxanam
Ömür yükü bağlamağa.
Allah, məni yarı öldür,
Yarı saxla ağlamağa.

Bu əllər əvvəl-axır
Bir gün bumbuz olacaq.
Bu bədən kökə gəlməz
Simsiz qopuz olacaq.

Quru yub daşa dönür
Göy üzündə buludlar.
Ömrün cıdır düzündə
Kişnəyir ölü atlar.

Ulduzlar yerə damır
Gecənin yarasından.
Yuxulu gürzə çıxır
İki daş arasından.

Haraya hay verməyib
Dünya keçir kar kimi.
Bir kor dəyir divara
Bizim dualar kimi.

Biz yox,
Allah inanmır bizə...
İnanmır əlimiz qana batanda,
insan insana daş atanda.
Ancaq göy üzü
uşaq təbəssümü kimi görünəndə gözə,
insan "Dünya gözəldir" deyəndə
üzünü tutub dənizə –
biz yox,
Allah inanır bizə.

İndi gileydən, güzardan
Baş alıb qaçmaq vaxtıdır.
Qapıları döyülməmiş
Taybatay açmaq vaxtıdır.

İndi hər səsdən, hər küydən
Sükuta dönmək vaxtıdır.
Millət, dövlət zirvəsindən
İnsana enmək vaxtıdır.

İndi nə dua, nə qarğış,
Nə nəzir demək vaxtıdır.
Dünya susmalıdır artıq –
Allaha kömək vaxtıdır.

Dəlixanada axşamdır,
Dəli Qabil yer süpürür.
İnsan hər yerdə insandır,
Ölməyibsə, ömür sürür.

Sıraya düzüb sayırlar
Sanitarlar bizi səhər.
Dünyanı gözə bilirik
Qapıdan hasara qədər.

Burda görək lal olanın,
Danışmasan, söyülməzsən.
Söyüləndə yerə girib
Orda qalsan döyülməzsən.

Burda görək yaşayasan
Hər gün şükür deyə-deyə.
Səhər kələm, gündüz kələm,
Axşam kələm yeyə-yeyə.

Əlin sınaydı, sanitar,
O qızı döydüyün yerdə.
Yumruğunla qız üzündə
Anamı söydüyün yerdə.

O qız sənin gözlərinlə
O ağaca baxmamışdı,
O qız o gün o ağaca
Ela-bələ çıxmamışdı.

O qız çilpaq çinarn da
Başında hava görmüşdü,
Allahın atıb getdiyi
Boş qalmış yuva görmüşdü.

Sən o qızı döyən zaman
Açılmamış güllər soldu,
Dəlixana həyatında
Bir ağac da dəli oldu.

Xışıldadı yer üzünün
Ən ələcsiz yarpaqları,
Dəlixana divannı
Öpdü çinar budaqları...

Saat nəçədir, qumru,
Sən qonduğun budaqda?
Vaxt iz qoya bilməyir
Bu bağda, bu otaqda.

Yorğunluq tezmi çıxır,
Qumru, candan budaqda?
Bir qulaq as, tar çalır
Yenə kimsə uzaqda.

Əşitdinmi, gördünmü,
Kəsilməyib tar səsi...
Quşların uçan yerdə
Kəsilirmə nəfəsi?

Qumru, bu gün başımdan
Kimsə ağılımı alıb.
Sən qonduğun budaqda
Bayaqdan gözüm qalıb...

Mənə vətən yolu
dar gəlir yenə,
Üzümə bahar yox,
qar gəlir yenə...
Yenə qar üstündə iz qoyub getmək,
qar üstə yıxılıb, üz qoyub getmək.
Getmək dağlar aşıb,
aranlar keçib
və bilmək, və bilmək, bilmək ki gecdir,
karvan çoxdan keçib,
kəç çoxdan kəçüb,
Sən bel bağladığın,
ümid sandığın
bulağın suyunu özgələr içib...
Bulaqlar qurquru,
səma dupduru,
bu yurda çox gördü Tanrı uğuru...
İndi hansı səmtə, haraya doğru
üz tutub gedəsən qar yağa-yağa?
Tale görə-görə, baxt baxa-baxa
üzümə bahar yox,
qar gəlir yenə,
mənə vətən yolu
dar gəlir yenə...

Yusif Səmədoğluya

Yorğunluq axşamıdır,
Böyüyüb saat səsi.
Evdə təkca özüməm,
Gözləmirəm heç kəsi.

İçimdə baş qaldırıb
Yenə də ölüm eşqi.
Ümid darsləri bitib
Qurtarıb arzu məşqi.

Qızardılmış mal ət,
Bir az gürcü çaxır.
Ya günün övvəlidir,
Ya da ömrün axır.

Bərq vuran tülkü gözü
Sənməz həyat şamıdır.
Böyüyüb saat səsi,
Yorğunluq axşamıdır...

O bayrağın kölgəsində,
Bax həmin o yalqız tində,
Xam dünyanın yedayında,
Tamam sərxoş, it günündə,
Adamsızlıq sifətində,
Adam nədir, bir itin də,
İt canında bir bitin də
Xoşuna gəlmədim onda –
Azadlıqdan dəm vuranda.
Bax həmin o yalqız tinda,
O bayrağın kölgəsində...

Yollar uzun, yollar gödək...
Nə fərqi var hansı eldə,
hansı yolda azasan?
Ellər min-min, dillər min-min...
Nə fərqi var hansı eldə,
hansı dildə susasan?

Allah,
nə var, nə yox?
Məndən nə xəbər var?
Gecələri özüm sayaram,
üzümə açılacaq
neçə səhər var?
Bəyəncəksənmi məni,
bəndəni hansı gözlə görəcəksən?
Allah,
özüm gəlím,
ya kimisə göndərəcəksən?

O əyri yol, tək vələs,
Yalqın qaya, uzaq səs,
Birdən qaralan nəfəs
Ömrümdə olmalıymış,
Yadımda qalmalıymış.

Acı sözlər, xoş yalan,
Bir yetim, əyri yalan,
Ölüm tək gözəl ilan
Ömrümdə olmalıymış,
Yadımda qalmalıymış.

Saat üstə şirmayı,
Qartalın yetim payı.
Heyva ayı, nar ayı
Ömrümdə olmalıymış.
Yadımda qalmalıymış.

Dənizin ada günü,
Dağların səda günü,
Hər günün vida günü
Ömrümdə olmalıymış.
Yadımda qalmalıymış.

Ölüm bir gün də
tək qoymur məni.
Qoymur onsuz sevib-sevilməyə,
qəmlənməyə-sevinməyə,
istədiyim kimi şeir yazmağa.
Bir nəğməyə də qoymur
rahat qulaq asım,
xəyallarda özümü özümə basdırır...
Ömür tənhalıq verdi mənə
ölüm başdan-başa doldurdu
təkliliyimin boşluğunu.
Tək, yalqız qoymadı məni,
bir gün də qəribmədim bu dünyada
ölüm sardan...